

*Коба Олена Вікторівна,  
кандидат технічних наук, доцент  
Бублій Євгеній Сергійович, Яковенко Антон Андрійович,  
Полтавський національний технічний університет імені Юрія Кондратюка*

## ПРОБЛЕМИ ГРОШОВО-КРЕДИТНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

Грошово-кредитна політика впливає на фінансовий стан держави та соціально-економічне становище в країні. Вона визначає рівень багатьох макроекономічних показників, таких як: обсяг грошової маси, рівень інфляції, обсяг державного і місцевих бюджетів та інші елементи фінансового ринку. Обґрунтована і виважена грошово-кредитна політика сприяє досягненню загальноекономічних цілей, дозволяє мінімізувати кризові економічні явища та покращувати соціально-економічний розвиток.

Сучасна економіка України вразлива до зміни світової кон'юнктури на зовнішніх товарних ринках. Основні ризики у сфері зовнішньоекономічної діяльності пов'язані з нестабільністю динаміки світових цін на сировинні товари. У разі падіння цін на сировинну продукцію з низькою доданою вартістю, надходження в Україну від експорту суттєво знижуються, що негативно впливає на поточний рахунок платіжного балансу країни та обмінний курс гривні. Водночас зменшується економічна активність у зв'язку зі зниженням конкурентоспроможності експорт орієнтованих підприємств України та скороченням їх платоспроможного попиту. За таких умов заходи щодо подолання ризиків цінової нестабільності та падіння темпів економічного зростання можуть призвести лише до тимчасових результатів [1].

З метою забезпечення стійкого економічного зростання та підвищення рівня життя населення необхідно знизити залежність української економіки від впливу зовнішніх та внутрішніх чинників. Це можливо здійснити за рахунок переходу до моделі інноваційного розвитку економіки та досягнення якісних зрушень в національній економіці. Такий перехід передбачає не тільки глибокі структурні перетворення, але й формування найбільш сприятливих фінансових умов для економічного зростання. Першочерговими завданнями економічної політики держави на макrorівні є забезпечення стійкості фінансової системи та підтримання стабільності національної грошової одиниці, що характеризує ступінь економічного розвитку держави. Важливим напрямом є також стабілізація рівня інфляції.

В Україні вдосконалення монетарної політики повинно враховувати позитивний досвід європейських країн. Забезпечення стабільності фінансового сектору передбачає посилення захисту прав інвесторів, кредиторів та споживачів послуг у сфері банківської та фінансової діяльності. Також вимагає відповідного обґрунтування ступінь керованості режиму плаваючого валютного курсу. Особливу увагу слід приділити розвитку небанківського кредитування, поширенню електронних грошей та новітніх фінансових та банківських технологій.

Дії держави, спрямовані на вирішення проблем у грошово-кредитній сфері, мають включати наступні заходи:

- завершення процедури виведення з ринку проблемних банків, передусім тих, що не дотримуються затверджених планів рекапіталізації та відновлення прибуткової діяльності банківської системи;

- стимулювання з боку НБУ додаткової капіталізації банків їх акціонерами передусім шляхом поступової відмови від чинних обмежень руху капіталу за кордон;

- забезпечення монетарного суверенітету банківської системи України шляхом поступового зниження частки банків із капіталом іноземного походження у статутному капіталі банків до безпечного рівня нижче 40%;
- поступове зниження рівня облікової ставки як орієнтиру для здешевлення кредитних ресурсів для реального сектору економіки;
- обмеження продажу банкам державних цінних паперів (як боргових облігацій уряду, так і сертифікатів НБУ) шляхом зниження їх доходності для активізації кредитування банками корпоративних позичальників на тлі активних дій НБУ та уряду щодо стимулювання економічного розвитку базових галузей економіки;
- сприяння залученню у банківську систему додаткових пасивів, бажано довгострокових;
- забезпечення додатного рівня процентних ставок НБУ відносно прогнозованої базової інфляції;
- утримання грошової емісії в межах параметрів, установлених державним бюджетом, шляхом мінімізації купівлі емітованих урядом цінних паперів у портфель НБУ;
- активізація використання норми обов'язкового резервування залучених банками коштів як безкоштовної альтернативи операціям НБУ на відкритому ринку;
- відновлення практики застосування різних норм обов'язкового резервування залучених коштів для різних валют шляхом застосування підвищених (від 15%) норм резервування залучених коштів для будь-якої іноземної валюти, що стимулюватиме банки до залучення на поточні та строкові рахунки переважно коштів у національній валюті;
- уведення додаткових економічних нормативів НБУ, а саме: нормативу максимального розміру валютних кредитів у структурі кредитного портфеля банків, який має розраховуватися щомісячно по кожному банку окремо та не повинен перевищувати 50% наданих банком кредитів станом на звітну дату; нормативу максимального розміру валютних зобов'язань у структурі залучених коштів, який має розраховуватися щомісячно по кожному банку окремо та не повинен перевищувати 50% основної суми всіх залучених банком коштів станом на звітну дату;
- забезпечення збалансованої валютної структури банківських кредитів і депозитів за рахунок забезпечення у середньостроковій перспективі рівня доларизації кредитного та депозитного портфелів банківської системи на рівні нижчому за 40;
- стимулювання своєчасного повернення в Україну валютних коштів підприємств-експортерів;
- ухвалення на законодавчому рівні сучасної системної законодавчої бази про валютні деривативи, що дасть змогу більш активно використовувати в Україні наявні інструменти валютного ринку та стимулює розбудову його повноцінної інфраструктури.

### **Література**

1. Грошово-кредитна статистика. Огляд фінансових корпорацій. Огляд депозитних корпорацій. Вимоги до центральних органів державного управління. Цінні папери, крім акцій. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : [https://bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art\\_id=27843415&cat\\_id=44578#1](https://bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=27843415&cat_id=44578#1).
2. Національний банк України: Закон України від 20.05.1999 р. № 679-XIV // Офіційний сайт Верхов. Ради України. [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/679-14/page2>.